

Foretræde
Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Lars Demant-Poort, Ph.D.
Lektor - Institut for Læring
Ilisimatursarfik

8. september, 2026

Disposition for oplægget

- Kort om mig, min forskning og min baggrund
- Generelt på lovforslaget ud fra egen forskning
- Færre fag på yngstetrinnet
- Ændring af fagområder
- Moderlsmålsundervisning
- Konsekvenser

Hvem er jeg…

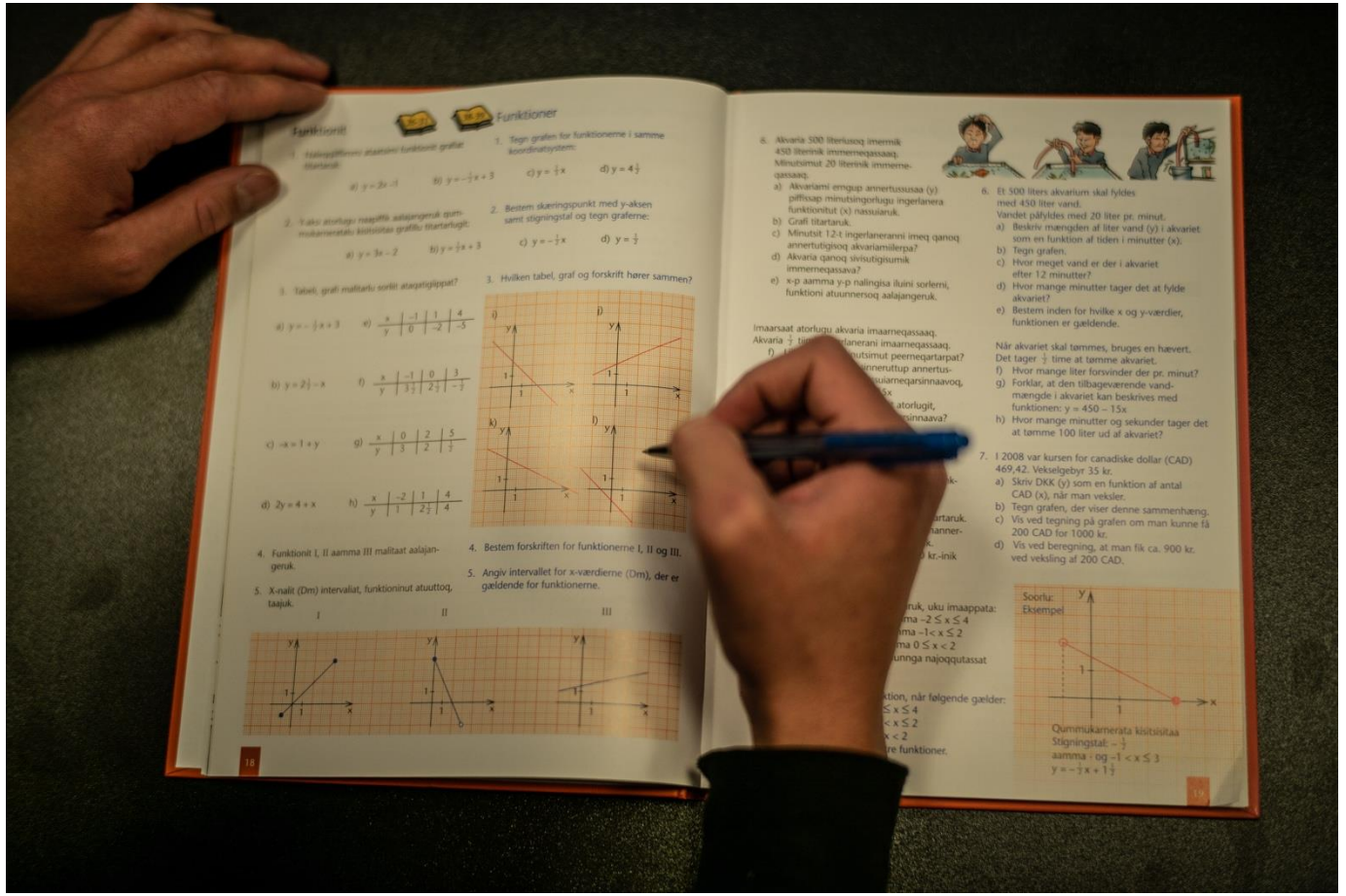
- **Lars Demant-Poort; lektor, ph.d. - naturfagsdidaktik, læreruddannelse, bæredygtighed, elevers skoleoplevelse, folkeskolen som institution**

Gode intentioner i lovforslaget

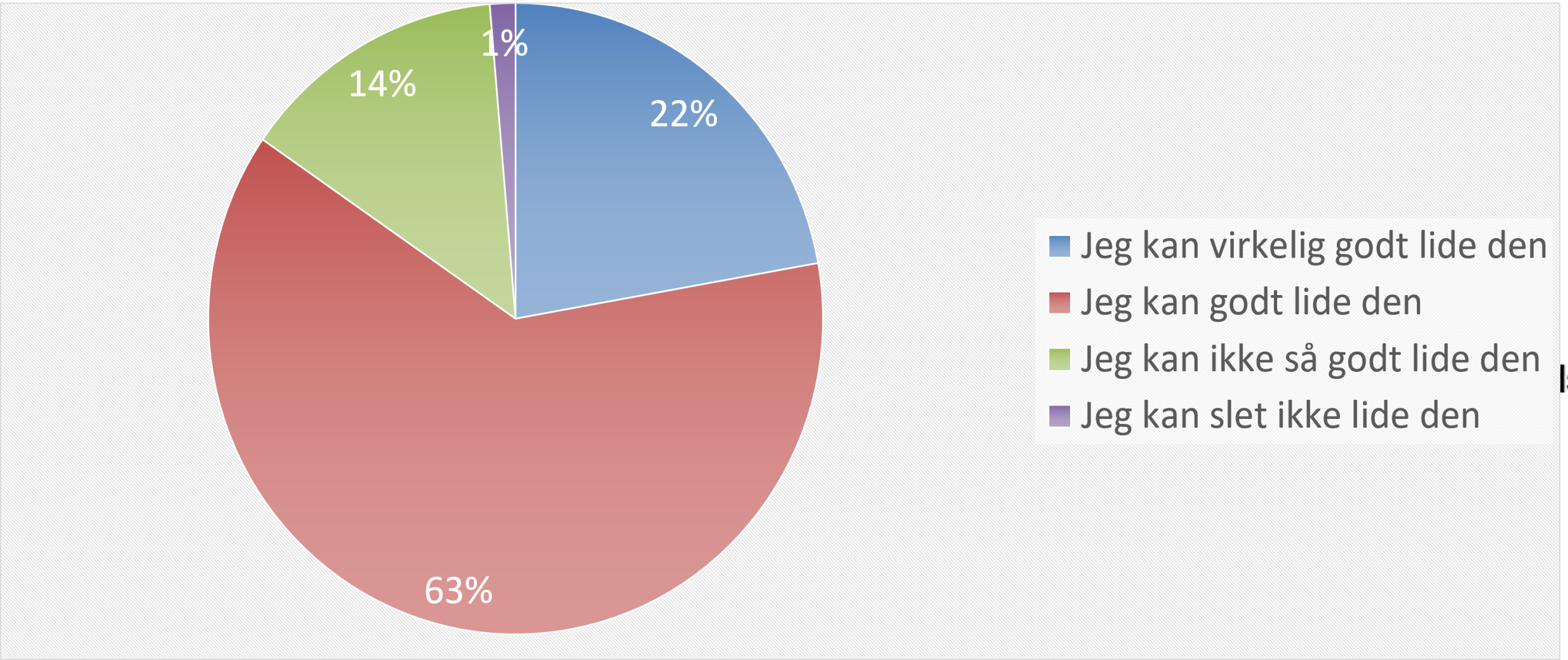
- Godt med fokus på folkeskolen
- Simplere skolegang
- Kultur og identitetsopbygning

- Men vil det få en betydning for eleverne? Vil eleverne blive dygtigere? Vil eleverne få det bedre i skolen?

Hvad forskning i folkeskolen fortæller

5 - Ulluni makkunani atuarfik qanoq igaajuk? Krydsiliigit

ls

(4) ❑ Jeg kan slet ikke lide den

23a - Beskriv undervisningen når den er mest spændende

24a - Beskriv undervisningen når den er mest kedelig

Ilikkarnartunik suliaqaraanni nuannarisarpara/Jeg er glad for at lave noget vi lærer af (Q23: spændende undervisning)

Når de er negative, og man kan mærke at de gider ikke og lære os noget (Q24: kedelig undervisning)

Atuaqatigiiulluta tamatta tiguartseqqalluta suliaqarluta klasse nipaattoq/Når vi hele klassen er optaget af vores opgaver og klassen er stille (Q23: spændende undervisning)

Undervisningen er spændende når læreren kan gøre den spændende. man bliver træt og begynder at kede sig når læreren taler i samme tempo med samme lyd hele timen, ligesom en robot. timerne er spændende når lærerne kan lave den spændende og sjov. (Q23: spændende undervisning)

Hvad vi ved om skolen

- Vi ved at børn i Grønland generelt at glade for at gå i skole; ingen børn nævner for mange timer, eller for mange fag.
- Vi ved at børn efterspørger en anden form for undervisning, en undervisning hvor de bliver udfordret, og hvor den giver mening
- Mange lærere oplever at være udfordrede i at undervise
- Lærere efterspørger **faglig** udvikling / opkvalificering

Færre fag på trin 1

- Umiddelbart positivt
- Simplere skolegang med færre faglige skift i løbet af en uge

- Ikke afhængig af en ny skolelov

Ændring af fagområder

- Kreative fag samles under ét fag; risiko for at det bliver udvandet; erfaringer fra ‘Lokale valg’
- Naturfag fjernes

Hvorfor naturfag er et vigtigt fag

- børns nysgerrighed og forståelse af naturen.
  - Naturfag spiller en central rolle i at udvikle centrale naturvidenskabelige kompetencer
  - Børn efterspørger mere naturfag, og mere praktisk naturfag hvor de er ude i naturen.
  - Disse kompetencer er nødvendige for, at flere unge i Grønland kan forfølge en naturvidenskabelig uddannelse, en sundhedsfaglig uddannelse eller en teknisk uddannelse.
- Det naturfaglige indhold i trin 1 er afgørende for det videre forløb i trin 2 og 3. Det er i trin 1 at kimen, grundstenen til naturfaget bliver lagt. Det er her nysgerrighed og undring over naturen udvikles.
- Undervisningen på trin 2 bygger hvad eleverne har lært og hvilke kompetencer de har udviklet i trin 1.

Naturfag som et kulturbærende fag

- Naturfag har muligheden for at blive et fag der i højere grad bliver et kulturbærende fag – og se det som nationbuilding fag, hvor der netop er fokus på hvordan (lokale) naturressourcer er et grundlæggende fundament for samfundets udvikling da naturfag netop indeholder muligheder for at arbejde med noget konkret, fagfagligt og kreativt for de yngste, og samtidig peger i retning af de uddannelser Grønland har et stigende behov for.
- Naturfag er også et sprogfag.

Modersmålsundervisning

- Mere Kalaallissut / grønlandsk i skolen
  - Ingen garanti for at det virker; at eleverne bliver bedre til sproget. Det vil kræve en radikal ændring af hvordan der bliver undervist.
  - Mere tid til kalaallisut betyder ikke nødvendigvis at elever bliver bedre til kalaallisut; hvis ikke kvaliteten af undervisningen bliver bedre
  - Hvad med den stigende andel af elever der ikke har grønlandsk som modersmål? Grønlandsk som fremmedsprog?
  - Husk – alle fag er sprogfag; også naturfag. Lærere er superopmærksomme på de sproglige udfordringer der er i naturfag. Udfordringen er at mange lærere står alene i den udfordring der hedder at skulle udvikle elevernes naturfage sprog.

Kommentarer til forslaget om at reducere sprogundervisningen til kun ét sprog

Egen forskning (i Grønland) + internationale perspektiver

- Nyere international sprogforskning viser at flere sprog både styrker generel sprogindlæring og elevens kognitive evner
  - Fox R, Corretjer O, Webb K. Benefits of foreign language learning and bilingualism: An analysis of published empirical research 2012–2019. *Foreign Language Annals*. 2019; 52: 699–726. https://doi.org/10.1111/flan.12424
- Flere sprog skal ses som en ressource; Ivalo Mathiassen, adjunkt, ilisimatusarfik

Elevers oplevelse af undervisningen i kalaallisut

- Traditionel, bogbaseret, uninspirerende
- Elever der har et andet modersmål end kalaallisut bliver overset

- Demant-Poort, L., Andersen, L.P. (2023). "A Lesson Is Most Exciting [When] the Teacher Typically Explains Complex Topics": A Student Perspective on Public Schooling in Greenland. In: Hirshberg, D.B., Beaton, M.C., Maxwell, G., Turunen, T., Peltokorpi, J. (eds) Education, Equity and Inclusion. Springer Polar Sciences. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-97460-2_9

Oversigt over elevbesvarelser for undervisning I kalaallisut

	Hvordan der undervises	Hvad der undervises i	Med hvad der undervises	Hvor meget der laves i undervisningen
Kalaallisut	Bogbaseret Arbejder med opgaver og repeterende øvelser Skriver Læser Fremlæggelser Lærerstyret	Grammatik, diktat, læsetræning, analyse, historiefortælling, skrivning (tegnsætning, at skrive sætninger)	Bøger (Minittornerit, Naleqqat), hæfter, arbejdsbøger, kopiark, få nævner computer og iPad	Alt fra: Vi laver altid noget, til vi laver ikke noget Overvægt af "vi laver ikke noget"
	Eksempler på elevbesvarelser til spørgeskema-spørgsmål Q33: Beskriv en time i grønlandsk, som den oftest foregår: *Ullut tamaasa atuffarissartarpungut. minittornerit suliarisarpangut. Oqaasilerineq suliarisarpangut. allaqqissaarneq. Allaaserinninneq/Læsetræning hver dag. Lave Minittornerit. Laver grammatik. Formskrivning. Skriftlige opgaver.* *Vi starter med en introduktion af fx tre sider, hvor læreren forklarer hvad vi skal også skal vi lave de sider.* *Vi sætter os på vores stol og arbejder i bogen hver gang* *Suliaqartarpungut ilinniartitisup aaliagigaanik/Vi arbejder med opgave som læreren har valgt.*			

Reduceret tid i skolen

Børn i Grønland er de mindst pressede i skolen

- Tabellen viser børn i 13-års alderen. Samme tendens for alle aldersgrupper i undersøgelsen.
- https://data-browser.hbsc.org/measure/schoolwork-pressure/#chart
- Muligheden for at reducere antallet af skoledage har et uklart formal
- Reduceret tid sammen med pædagogisk uddannet personale, vil efterlade mange børn alene; hvordan vil det påvirke børn socialt - skærmtid uden tilsyn af voksne
- Reduceret tid til undervisning vil have en faglig indflydelse på hvad børnene kan nå på de 10 år de er i skole

Slovakia	27	41
Republic of Moldova	27	37
Austria	28	34
Germany	26	35
Denmark	26	34
Kyrgyzstan	26	34
Tajikistan	17	21
Kazakhstan	17	20
Greenland	22	13
HBSC AVERAGE (GENDER)	40	53

Note: country/region name in bold indicates a significant gender difference (at P < 0.05).

Source: https://data-browser.hbsc.org

13-year-olds who feel pressured by schoolwork

HBSC survey 2022

Country/region	Boys (%)	Girls (%)
Slovenia	60	80
Serbia	65	75
Cyprus	63	74
Lithuania	62	70
Malta	58	74
Spain	59	70
Poland	53	72
England	50	69
Iceland	51	68
Portugal	43	75
Italy	51	65
Romania	52	61
Greece	47	64
Czechia	44	63
North Macedonia	51	53
Finland	46	57
Belgium (French)	42	61
Israel	44	58
Sweden	39	63
Canada	42	57
Estonia	40	59
Wales	41	56
Croatia	41	54
Ireland	38	56
Netherlands	37	52
Luxembourg	33	53
Latvia	33	52
Belgium (Flemish)	37	46
Norway	29	54
Albania	35	48
Armenia	38	45
Scotland	31	50
France	31	51
Bulgaria	31	47
Switzerland	29	44
Hungary	27	41
Slovakia	27	41
Republic of Moldova	27	37
Austria	28	34
Germany	26	35
Denmark	26	34
Kyrgyzstan	26	34
Tajikistan	17	21
Kazakhstan	17	20
Greenland	22	13
HBSC AVERAGE (GENDER)	40	53

Note: country/region name in bold indicates a significant gender difference (at P < 0.05).

Source: https://data-browser.hbsc.org

Konsekvenser – bemærkninger til lovforslaget

- Glem ikke behovet for implementering!
- Erfaringer fra Samfundsfag; bekendtgørelsesændring i 2023; lærere mangler kompetencer.
- Man ændrer ikke undervisning fra dag til dag

Konsekvenser/Bekymringer

- Konsekvenser for læreruddannelsen – ændringer som foreslået vil have økonomiske konsekvenser for læreruddannelse; i forhold nødvendige justeringer af studieordninger. Op til 1 årsværk

Konsekvenser - bemærkninger

- Muligheden for en forkortelse af skoleårets længde antages for skolens drift at kunne medføre mindre besparelser i form af færre udgifter til daglig rengøring, mindre slid på bygninger og potentielt færre udgifter til skolemadsordninger. – på længere sigt er der en markant risiko for at eleverne kommer til at klare sig dårligere.
- Muligheden for en forkortelse af skoleårets længde vurderes som udgangspunkt ikke at ændre ved lærernes arbejdsforpligtelse, da lærernes årsnorm ligger fast. I de perioder, hvor eleverne kke er i skole, vil lærerne kunne anvende tiden til forberedelse, efteruddannelse, samarbejde med ressourcepersoner, udvikling af nye undervisningsforløb og egne materialer samt understøttelse af aktiviteter på øvrige klassetrin og eventuelt i skolepasningsordninger. Dette kan ses som en fordel i forhold til den generelle mangel på lærere, da skolernes ressourcer kan udnyttes mere fleksibelt i eventuelle perioder uden elever.

Konsekvenser - bemærkninger

- Med hensyn til et eventuelt øget behov for børnepasning som følge af en eventuel forkortelse af skoleårets længde skal det bemærkes, at der i de dage, der udgår af skemaet, vil være behov for, at kommunernes pasningstilbud tilpasses lokalt, men da åbningstiden for de fleste kommuner i forvejen ligger i tidsrummet 07:00 til 17:00 vurderes ændringen overordnet set at kunne rummes inden for de eksisterende rammer
  - Hvilken pædagogisk praksis overlader vi børnene til. Der mangler pædagoger mange steder

Vores/mine bekymringer for lovforslaget

- Bekymring for hvordan muligheden for at reducere antallet af undervisningsdage kan påvirke de yngste elevers udvikling – hvilket pædagogisk personale kan understøtte elevernes udvikling
- Bekymring for, hvordan fjernelsen af naturfag på de yngste klassetrin vil påvirke børns nysgerrighed og forståelse af naturen.
- Bekymring for hvordan et enkelt fokus på sprog kan påvirke elevernes generelle udvikling

Gode intentioner i lovforslaget

- Simplere skolegang
- Kultur og identitetsopbygning

- Men vil det få en betydning for eleverne? Vil eleverne blive dygtigere? Vil eleverne få det bedre i skolen?

Hvad ved vi om skolen

- Vi ved at børn i Grønland generelt at glade for at gå i skole; ingen børn nævner for mange timer, eller for mange fag. HBSC
- Vi ved at børn efterspørger en anden form for undervisning, en undervisning hvor de bliver udfordret, og hvor den giver mening
- Mange lærere oplever at være udfordrede i at undervise
- Lærere efterspørger faglig udvikling / opkvalificering

Anbefalinger / Gældende lovgivning

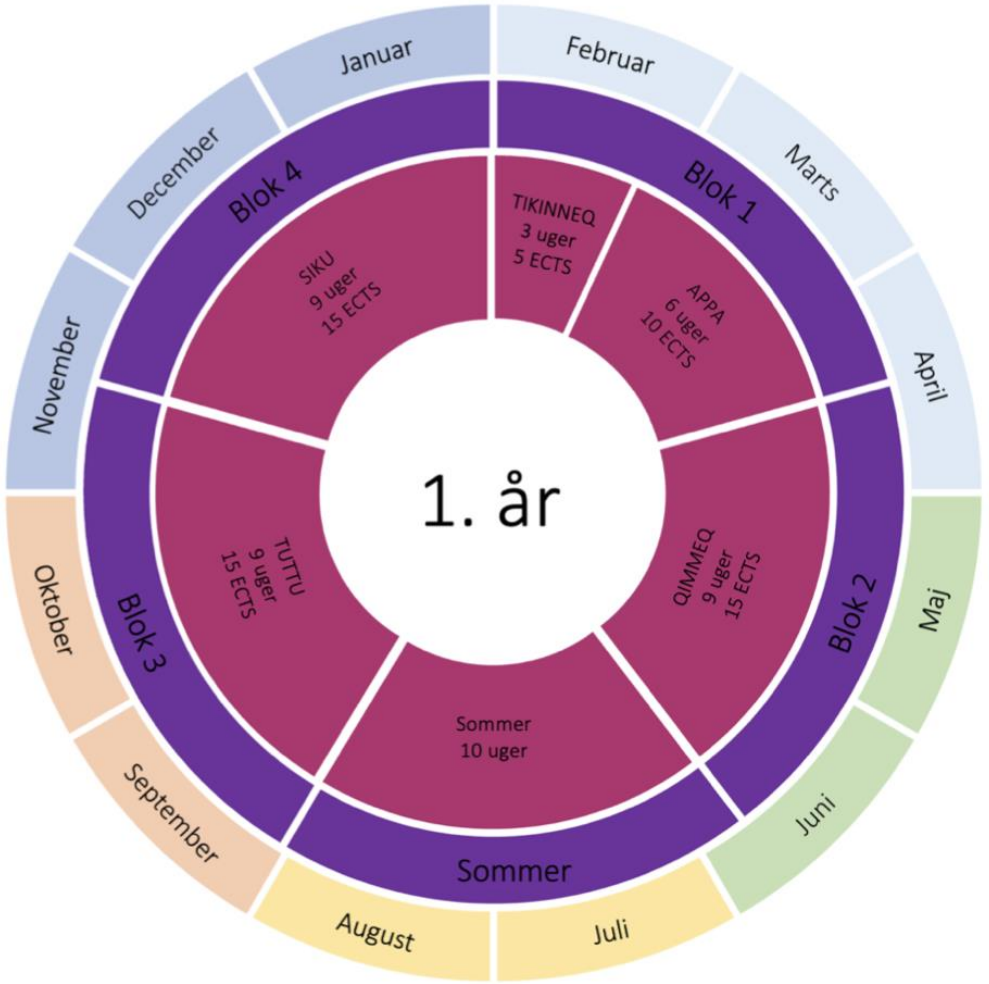
- Forsøgsskoler
- Opkvalificering af lærere, faglig, pædagogisk, didaktisk
- Opbløde forståelsen af hvad skole er – temabaseret undervisning. Fx SILA eller Nunavut
  - Naturfag og kulturfag indtænkes i temapakker i perioder i løbet året sammen med sprog, matematik og kreative fag
- Mindst to sprog på yngstetrinnet (flere sprog er en styrke)
- Husk : Kalaallisut som andetsprog for stadigt flere elever

Nunavut – pakker af fag

Curriculum Foundations	Subject area(s)
 Nunavusiutit	• Social Studies
 Iqqaqqaukkaringniq	• Mathematics • Science
 Uqausiliriniq	• Inuktut 1st Language Enhanced (IL1e) • Inuktut 1st Language (IL1) • Inuktut 2nd Language (IL2) • English 1st Language (EL1) • English 2nd Language (EL2) • Arts Education
 Aulajaaqtut	• Physical Education, Health, and Wellness

SILA – uddannelse opbygget gennem temaer

4.1 Kursusoversigt

Qujanaq - Tak for opmærksomheden